

ВІДГУК
офіційного опонента — доктора педагогічних наук,
професора кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Юника Дмитра Григоровича
на дисертаційну роботу Пилип Олесі Ігорівни
«Методика інструментальної підготовки бакалаврів
музичного мистецтва на інтегративних засадах», подану на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Аналіз тексту дисертаційної роботи Пилип Олесі Ігорівни та опублікованих нею наукових праць уможливив представлення розгорнутої характеристики основних результатів дослідження та визначення відповідності дисертаційної роботи «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами та темами.

Сучасні виклики, поставлені суспільствами розвинених країн світу щодо підготовки креативних, компетентних та конкурентоспроможних педагогічних кадрів, обумовлені стійкою тенденцією, спрямованою на модернізацію мистецької освіти всіх рівнів. Значущим чинником цієї тенденції є стратегічна спрямованість закладів вищої освіти на інструментальну підготовку бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах. З огляду на вищезазначене, тема дисертаційного дослідження Пилип Олесі Ігорівни є актуальною.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова і складає частину комплексного дослідження з теми «Зміст, форми і методи удосконалення

інструментальної підготовки здобувачів вищої мистецької освіти» (протокол №8 від 07.02.2024 р.). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол №7 від 28 січня 2021 р.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна.

Високий ступінь достовірності результатів дослідження Пилип Олесі Ігорівни підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних позицій представленої роботи, детальним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації. Окрім цього, достовірність результатів дисертаційної роботи також обумовлена об'єднаним методологічним підґрунтям комплексного, інтегративного та смислового підходів, відповідністю теоретичних та емпіричних методів дослідження процесам досягнення мети і виконання поставлених завдань.

На основі аналізу науково-теоретичних засад вивчення актуальної проблеми мистецької освіти, а також проведеного емпіричного дослідження щодо ефективності запропонованої методичної моделі дисертанткою розроблено і експериментально апробовано сукупність авторських методів, засобів та прийомів підготовки бакалавра-скрипаля на інтегративних засадах.

Дисертаційна робота ґрунтується на розгалуженій джерельній базі (дисертаційні дослідження, автореферати, наукові статті у фахових вітчизняних та зарубіжних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів, колективні та одноосібні монографії тощо), яка містить багатоаспектні підходи, різноманітні ідеї й погляди щодо сутності та специфіки досліджуваної проблеми. Багатоаспектність та розгалуженість джерельної бази свідчить про належний рівень обґрунтованості наукових положень, отриманих результатів та практичних рекомендацій щодо підготовки бакалавра-скрипаля саме на інтегративних

засадах.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* визначено педагогічні умови, а також розроблено методику інструментальної підготовки бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах;

- *уточнено* зміст і структуру інструментальної підготовки бакалаврів-скрипалів у закладах вищої музичної освіти;

- *розкрито* навчально-методичний потенціал інтеграції як засобу підвищення рівня інструментальної підготовки бакалаврів-скрипалів;

- *визначено* критерії та показники інструментальної підготовки скрипалів-студентів бакалаврату;

- *подальшого розвитку* набули теоретико-методичні підходи до удосконалення змісту та форм організації фахової підготовки бакалаврів музичного мистецтва.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики.

Практична цінність одержаних результатів дослідження полягає у розробці та апробації методики поетапної підготовки бакалавра-скрипаля саме на інтегративних засадах. Отримані теоретичні висновки й експериментальні дані можна використовувати для певної корекції та розробки методики цілеспрямованого формування виконавських умінь та виконавських навичок скрипаля у навчальних закладах різного рівня акредитації.

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення такого типу наукових праць.

Структура дисертаційного дослідження є логічною, послідовність розділів та підрозділів відповідає черговості виконання поставлених завдань, сформульовані висновки забезпечують завершеність роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до

кожного з них, списку використаних джерел до кожного з розділів, загальних висновків та додатків.

У *вступі* на основі розкритої актуальності проблеми дослідження точно й виважено сформульовано науковий апарат дисертаційної роботи, окреслено мету, поставлено основні завдання, конкретизовано теоретичні та емпіричні методи дослідження, визначено наукову новизну, а також теоретичне й практичне значення дисертаційної роботи.

У першому розділі — *«Теоретичні основи інструментальної підготовки бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах»* — здійснено теоретичне обґрунтування означеної проблеми, розкрито сутність понять «інтеграція», «художня інтеграція» у науковому дискурсі та основні методичні позиції навчання гри на скрипці найбільш відомих європейських скрипкових педагогів, таких як К. Флеш, Ф. Штейнгаузен, Ф. Кюхлер, І. Менухін, Г. Зілвей та інших.

Саме це надало змогу Пилип Олесі Ігорівні дійти висновку, що інтегративний підхід застосовувався протягом тривалого часу, починаючи від запровадження окремих елементів до системного використання на сучасному етапі. Інструментальну підготовку сучасних бакалаврів музичного мистецтва вона розглядає як процес і результат оволодіння системою музично-теоретичних знань, практично-виконавських умінь, що виражається у здатності до художньо-обґрунтованої інтерпретації змісту музичного твору та уможливорює особистісне і професійне зростання виконавця.

У другому розділі — *«Методичне забезпечення педагогічного керівництва інструментальною підготовкою бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах»* — розглянуто навчально-методичний потенціал інтеграції як засобу підвищення рівня інструментальної підготовки скрипалів, педагогічні умови підвищення її ефективності та запропоновано авторську методику інструментальної

підготовки бакалаврів-скрипалів на інтегративних засадах.

У цьому (другому) розділі доведено, що саме створення спеціальних педагогічних умов забезпечує цілеспрямоване формування необхідних знань і умінь бакалавра-скрипаля. Такі педагогічні умови мають забезпечити:

- формування у студентів адекватної самооцінки рівня власної інструментальної підготовки та спонукання до послідовного мотиваційного вдосконалення своєї навчальної діяльності;

- зміну смислових акцентів пізнавальної діяльності студентів від одержання інформації у готовому вигляді до активного самостійного пошуку знань;

- варіативність форм організації навчальної діяльності студентів;

- активне включення студентів до різних видів концертної діяльності задля розвитку їх виконавської надійності.

У третьому розділі — *«Дослідницько-експериментальна робота з інструментальної підготовки бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах»* — висвітлено результати проведеного констатувального та формувального експериментів, спрямованих на діагностику стану сформованості досліджуваного феномену, а також на експериментальну перевірку авторської методики інструментальної підготовки бакалаврів-скрипалів на інтегративних засадах.

Заслуговує схвальної оцінки науковий стиль викладу матеріалу цього (третього) розділу дисертаційної роботи (сс. 145–225). Взірцевими є чіткість та лаконічність аргументації щодо розподілу студентів за рівнями сформованості між контрольною та експериментальною групами з використанням критерію χ^2 -квадрат К. Пірсона (с. 221).

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи Пилип Олесі

Ігорівни достатньо повно відображено у 8 одноосібних публікаціях авторки, з них 3 — у провідних фахових виданнях України, 1 — у міжнародному виданні, 4 публікації — апробаційного характеру.

6. Дискусійні положення/зауваження до дисертації.

У дисертаційній роботі Пилип Олесі Ігорівни є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру.

1. У дисертаційній роботі досить повно викладено теоретико-методологічне підґрунтя дослідження обраної проблеми, яке надало змогу визначити змістовно-структурні компоненти інструментально-виконавської підготовки бакалаврів-скрипалів (сс. 92, 93, 237 тощо). Втім, варто було б до другого з них віднести не тільки музично-теоретичні та музично-історичні знання й комплекс виконавських умінь, а й комплекс виконавських навичок, адже саме останні забезпечують практичну реалізацію попередніх.

2. Не викликає сумніву висунута автором дисертаційного дослідження теза, що саморегуляція бакалаврів-скрипалів — це їх здатність керувати власним психоемоційним станом відповідно до завдань і умов, через вплив слів, уявних образів та управління м'язовим тонусом (сс. 69, 70, 169 тощо). Натомість, відповідно до змісту педагогічних умов, означений процес розпочинається з «... адекватної самооцінки рівня власної інструментальної підготовки, спонукання до послідовного мотиваційного вдосконалення своєї навчальної діяльності» (сс. 115, 136, 238 тощо). Виникає риторичне запитання: «Хіба може здійснюватись самооцінка будь-якого виконавського атрибуту без попереднього його визначення»? Саме тому доцільно було б розглянути ще й інші складники саморегуляції навчальної діяльності, зокрема самоконтроль, який передбачає визначення атрибутів контролю.

3. Без сумніву, представлена авторська поетапна методика цілеспрямованої підготовки бакалаврів-скрипалів на інтегративних

засадах заслуговує схвальної оцінки. Разом з тим, на нашу думку, деталізація прийомів швидкої побудови музичних образів надала б їй ще більшої практичної значущості.

4. У заключній частині дефінітивної характеристики базового поняття «музично-інструментальна підготовка сучасного бакалавра-скрипаля» було зазначено, що вона уможлиблює особистісне і професійне зростання виконавця. У дослідженні широко розкрито шляхи професійного зростання бакалавра-скрипаля під час інструментальної підготовки у відповідності до розробленої організаційно-методичної моделі, але, на наш погляд, недостатньо розкрито продуктивність педагогічного потенціалу означеної підготовки як потужного чинника його особистісного розвитку.

5. У запропонованих педагогічних умовах підвищення ефективності інструментальної підготовки бакалавра-скрипаля остання передбачає активне включення його до різних видів концертної діяльності задля розвитку власної виконавської надійності. Важко переоцінити значення виконавської надійності як суттєвого чинника досягнення високого рівня інструментальної підготовки майбутнього митця, однак у реалізації означеної педагогічної умови недостатньо конкретизовано результати формувальних впливів у цьому аспекті.

У цілому, викладені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів представленої дисертаційної роботи, до того ж, окремі з них можуть бути враховані у подальшій роботі автора.

7. Загальні висновки.

Отже, дисертаційна робота *«Методика інструментальної підготовки бакалаврів музичного мистецтва на інтегративних засадах»* є самостійною, завершеною науковою працею, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano)

в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9–18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її авторка — Пилип Олеся Ігорівна — заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

21.07.2025 р.

Офіційний опонент:

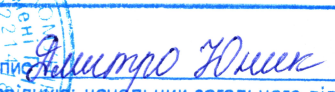
**доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії
музичного виконавства Національної
музичної академії України
імені П. І. Чайковського**

Дмитро Юник

**Ректор
Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського**

Максим Тимошенко

Підпис: **Дмитро Юник**
Засвідчую: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І.Чайковського